

Beretning 2017

INDLEDNING

Først på måneden bragte dagbladet Politiken en artikelrække om, hvordan magten i det kommunale system er gledet fra politikerne og over til embedsmændene. Blandt de tiltag, der kan bringe politikudvikling tilbage til de folkevalgte, er møder med grupper af borgere og interessenter i forskellige emner. Det er heldigvis noget, man gør i Hjørring Kommune, selv om det nok burde ske lidt oftere. FBL blev i løbet af det første år efter det seneste kommunalvalg inviteret til møde med Teknik- og Miljøudvalget, men har ikke siden mødt udvalget direkte.

At vores udsagn og indsigelser bidrager til demokratiet, fik jeg bekræftet først på året, hvor jeg talte med et medlem af Teknik- og Miljøudvalget. Vedkommende nævnte et konkret eksempel, hvor der fra anden side i udvalget havde været lidt surmuleri over, at vi nu også synes, at vi i den sag skulle blande os. Men, bliv ved, sagde vedkommende, det er godt, for så har vi noget at diskutere; ellers har vi jo bare administrationens indstilling at følge.

Det var et lille pust af medvind, der gav lyst til fortsat at træde i pedalerne.

CENTRALE EMNER

Forbedret kontakt til kommunal administration, arkitekter og projektmagere

Vi har det forløbne år bemærket en tendens til en mere åben kontakt med kommunen og med bygherrerne. De fleste sager forløber som sædvanligt, men vi må håbe, at de sagsforløb med dialog, vi har oplevet, ikke blot er tilfældigheder, men viser sig at være en tendens.

Kommunen har henvendt sig i et par sager, hvor der ikke udelukkende var tale om dispensationer. I januar-februar var der planer om at nedrive baghuset til Museums-gade 5, der ligger i museumshaven, og opføre en havemur i stedet. Forvaltningen må have følt, at man var tæt på "kronjuvelerne" bygningsmæssigt, for man etablerede en trepartsforhandling mellem museet, FBL og kommunen med besigtigelse af åstedet. Det ikke særlig gennemarbejdede projekt gik heldigvis i sig selv igen.

Her inden for det seneste par måneder er foreningen blevet hørt i en lille sag om Frelsens Hærs bygning, som er blevet solgt til liberalt erhverv. Bygningen er udpeget som bevaringsværdig, og den nye ejer ville have kontor i stueetagen og en lejlighed til udlejning ovenpå. Man ønskede at udskifte vinduerne på 1. sal til nogle med mere autentisk udseende og havde også ønsker til skiltning for virksomheden. FBL reagerede positivt på spørgsmålet om vinduerne og også skiltningen, som bliver stort set

som den eksisterende. Men vi argumenterede for at bevare det indgraverede ”Frelsens Hær”, som findes i overliggeren på det tempelagtige indgangsparti, og som er en slags signatur for husets historie. Det har ejeren lyttet til; den røde indgravering bliver blot hvid som resten af overliggeren.

Der har også været et par sager om markante træer, hvor foreningen har været inde at rådgive med henblik på at bevare træet. Og jeg kan med glæde her fortælle, at det sker med politikernes principielle støtte. Det er rart at vide, når forholdene vedrørende træer ikke er regelstyret i samme omfang som dem vedrørende bygninger.

I en sag om et markant træ ved Vrejlev Klostervej mellem Tårs og motorvejen, som en nabo begrundet i trafiksikkerhedshensyn ønskede fældet, men ejeren meget gerne ville beholde, gik Teknik- og Miljøudvalget imod administrationens indstilling og politiets råd om at gennemtvinge en fældning. Man ønskede, at markante træer bevares, og fandt ikke, at trafiksikkerheden i sammenligning med mange andre steder var særlig truet.

Mere direkte kontakt til bygherrerne har foreningen haft til arkitekt Jørgen Ussing og investor Gert Jensen.

Jørgen Ussing har et par gange inviteret foreningens ledelse til at besøge tegnestuen for at orientere om igangværende projekter. Første gang vedrørende et projekt, som endnu ikke er igangsat, med nedrivning og nybygning på Nørre Torv 2 (”Skomagerens hus”) og anden gang vedrørende Nørregade 27, hvor Brix & Kamp tidligere havde kontor; et bevaringsværdigt hus, som ombygges til lejligheder. Begge parter har udtrykt tilfredshed med kontakten, men samtidig understreget hver deres integritet. Således har Ussing ikke lovet mere end at lytte til FBL’s synspunkter, og FBL fastholder sin ret til at kritisere de projektforslag, som sendes til myndighedsbehandling.

Gert Jensen, som er meget langt med at sætte Stokbrohus i stand, har også købt hele karreen med Segelckes brænderi på Springvandspladsen, hvor Fætter BR lå indtil for nylig. Der har han store planer og inviterede FBL med rundt i bygningerne, som de ser ud nu. Både han og vi fra FBL kunne vist se en gevinst i den kontakt. Han fik vist de ”romantiske” bestyrelsesmedlemmer fra FBL, hvor vanskeligt og omkostningsfuldt det ville være at bevare de gamle pakhusbygninger langs Jernbanegade og give dem ny og tidssvarende funktion. FBL på sin side fik etableret kontakt til en udvikler, som er interesseret i Hjørring bymidte, og som meget gerne løbende modtager bemærkninger fra FBL.

ÅRETS GANG

Bevaringsværdige bygninger

Bevaringsværdige bygninger står centralt i foreningens arbejde, men efter afslutningen af fotoprojektet med receptionen i februar 2016 og indlevering af listen med

forslag til nyudpegninger i Kommuneplan 2016 har aktiviteterne på den front været mere moderate. Men vi må desværre konstatere, at den aftale, vi lavede med Hjørring Kommune i forbindelse med fotoprojektet endnu ikke er opfyldt. Fra FBL's side har vi leveret billedmateriale af alle de bevaringsværdige bygninger i kommunen til databasen Fredede og Bevaringsværdige Bygninger (FBB), og vores Landsforening har lagt dem ind, og vi har indleveret et endnu mere omfattende billedmateriale til kommunen, som man der bad om for at kunne lave SAVE-vurderinger af bygningerne.

Det kniber imidlertid for kommunen at opfylde deres del af arbejdet. Helt konkret har man lovet – og det står sort på hvidt bag på det lille hæfte, der blev produceret ved afslutningen af fotoprojektet – at kommunen i løbet af foråret 2016 ville have udgivet et rådgivningsmateriale om renovering og ombygning af bevaringsværdige huse; men det har her halvandet år efter endnu ikke set dagens lys.

Vi var ganske klar over, at kommunen ville få meget svært ved at opfylde sine planer om at SAVE-vurdere bygningerne, men at man ikke en gang har formået at markere bygningerne som bevaringsværdige i FBB-databasen er frustrerende og gør, at alle vores billeder ligger godt skjult og kun kan opdages tilfældigt. Det svækker værdien af den ikke ubetydelige indsats, vi har gjort.

Nørregade 27

Jeg vil gerne nævne en konkret sag om en bevaringsværdig bygning. Det drejer sig om Nørregade 27, som også er blevet nævnt tidligere i forbindelse med dialogen med arkitekt Jørgen Ussing. Vi er noget skuffede og uforstående over de dispensationer, kommunen har givet i den sag.

Udvendig set har bygningen indtil nu stået næsten urørt siden 1899, hvor den blev opført eller meget kraftigt ombygget. Facaden mod gaden har i stueetagen smalle høje vinduesåbninger, der går til gulv. Bygherren vil gerne mure om til almindelige vinduesstørrelser, så man ikke kan se, at de på et tidspunkt har været høje. FBL har anført, at de høje vinduer er en del af husets historie, og at de burde kunne identificeres i facaden trods ombygning. Altså, at de er en del af husets bevaringsværdi. Men kommunen har efterkommet bygherrens ønske.

Husets bagside må nødvendigvis tåle større forandringer for at tilgodese bygningens nye funktion som boligejendom, men der er samtidig et bevaringsværdigt gårdmiljø, som burde spille en væsentlig rolle for det udtryk, man giver bagfacaden. Derfor er det også skuffende, at kommunen har valgt ikke at håndhæve bestemmelsen i lokalplanens § 6, stk. 4 om, at ”udvendige døre samt vinduer skal udføres (...) med et udseende, herunder med ramme- og sprodseinddeling, der svarer til husets alder”.

FBL har i sagen imødekommet de ændringer, der var nødvendige for, at huset kan opfylde sin nye funktion på en tidssvarende måde, og vi havde håbet, at kommunen ville håndhæve lokalplanen og husets bevaringsværdier, når det drejede sig om forhold, der var uden betydning for den nye funktion og projektets økonomi. Sådan gik

det desværre ikke, så vi har brug for at mødes med kommunens administration og høre nærmere om deres bevæggrunde og ræsonnementer.

2019 jubilæumsår

Så kan jeg fortælle, at vi i bestyrelsen så småt har taget fat på at forberede 2019, hvor foreningen fylder 50 år. Vi har sagt ja til at stå for Landsforeningens årsmøde, som finder sted en weekend i maj, og vi leger med tanken om, at ugen op til kan blive en bygnings- og landskabskulturuge med mange arrangementer for kommunens borgere og evt. gæster og turister; men vi skal være sikre på at kunne overkomme opgaven.

I efteråret forestiller vi os en lille foredragsrække om arkitektur i Folkeuniversitetsregi. Og endelig holder vi generalforsamling og festaften på selve stiftelsesdagen 25. november. Efter indledende drøftelser i hele bestyrelsen har vi netop her i oktober nedsat en styregruppe.

Arkitekturprisen

I forbindelse med Hjørring Kommunes arkitekturpris har man i år ud over de egentlige prisuddelinger indført begrebet hædrende omtale. Det mener jeg, at vi i FBL skal være glade for. Det har vist sig, at almindelige borgeres vellykkede restaureringer af deres bevaringsværdige huse har svært ved at opnå præmiering. De eksperterne fagarkitekter i præmieringskomiteen, hvis ord vejer tungt, finder det ikke tilstrækkeligt med ”blot” nyt tag, nye døre og vinduer og restaurering af murværk, selv om huset har fået et nyt og mere autentisk udtryk.

Jeg har de seneste 2-3 år i præmieringskomiteen understreget, at den pædagogiske side af arkitekturprisen er vigtig for FBL. Med indførelsen af hædrende omtale tror jeg, at der bliver bedre plads til projekter, som almindeligt formuende borgere kan blive inspireret af.

Medlemsarrangementer

Det forløbne år har foreningen haft et pænt aktivitetsniveau, hvad medlemsarrangementer angår. Der har været fire, som foreningen selv har arrangeret, og to fremmed-arrangerede, som vi har anbefalet, fordi de emnemæssigt lå centralt i foreningens interessefelt.

Af de fire egenproducerede arrangementer var det første et besøg på Vendsyssel Teater 1. marts, hvor Pia Mourier viste 17 medlemmer rundt, hvoraf de 12 efterfølgende blev for at spise.

Det næste fandt sted 2. maj i det gamle rådhus i Hirtshals med 18 deltagere, som hørte Susanne Fibiger fortælle historien om havneadministrationsbygningen, den senere Hirtshals Station, for derefter at besøge bygningen og ved selvsyn vurdere restaureringen af den. Oplevelsen blev af 14 deltagere derefter fordøjet i selskab med en perlehøne på Restaurant Lilleheden.

Det tredje arrangement var et besøg i udstillingen ”Gården på væggen” på Vendsyssel Historiske Museum 30. august. Niels Bendsen, som er bagmand for udstillingen, viste rundt og uddybede for de 12, som var mødt op, og der bredte sig en livlig snak over den efterfølgende kop kaffe.

Det sidste egenproducerede arrangement var et fyraftensbesøg på Håndværkerstiftelsen i Hjørring, hvor de 22 deltagere fik et historiske input af Mogens Thøgersen, hvorefter Klaus Lundsgaard fortalte om ombygningsprocessen og viste rundt i de moderne undervisningslokaler. Også ved det arrangement valgte 14 at afslutte arrangementet med at spise sammen.

De to arrangementer, vi har anbefalet, var et arrangement i KViV med Peter Olesen 4. april. Vi havde selv taget initiativ til et arrangement med ham, men da det viste sig, at KViV allerede var i gang, forsøgte vi i stedet at blive medarrangører, hvilket der imidlertid ikke var interesse for hos KViV. Desuden anbefalede vi medlemmerne at overvære uddelingen af Hjørring Kommunes Arkitekturpris 2. oktober.

ORGANISATIONEN

Landsforeningen

I forhold til Landsforeningen har vi ikke deltaget i det såkaldte formandsmøde for lokalforeningerne, som blev holdt i februar. Emnet var det forestående kommunalvalg, som vi ikke fandt var så væsentligt for os at væbne os til – og desuden er det vanskeligt at nå frem samme dag til et møde i Odense kl. 10, hvis man vil benytte offentlig transport, hvilket kan være betryggende i februar.

Landsforeningens årsmøde med generalforsamling i maj måned var i år var henlagt til Maribo. Af forskellige årsager var vores forening ikke repræsenteret.

Derimod har jeg, da jeg i juni i anden anledning var i København, haft et møde med Landsforeningens sekretariat, hvor vi drøftede planerne om årsmøde i Hjørring 2019.

Her i oktober opfordrede Landsforeningen os til at indsende eksempler på bygninger, der er ”utilpasset” det miljø, de ligger i. Landsforeningen har et samarbejde med Realdania By og Byg om blandt indsendte forslag på landsplan at udvælge et mindre antal, som man vil opkøbe og sætte i stand som eksempler på, hvordan det kan gøres. Ud fra de udstukne kriterier kunne her i kommunen kun huse fra Hjørring og Hirtshals komme i betragtning.

FBL-Hjørring har sendt to forslag fra Hjørring ind: Skolegade 6, den gamle rektorbolig, som senest har været brugt af museet, og Dronningensgade 30, en lille købmandsgård, som ligger lige ved siden af Hack Kampmanns tekniske skole. Vi har endnu til gode at se, om de kommer i betragtning.

Lokalforeningen

Hvad vores lokale forening angår, kan jeg fortælle, at den her pr. 1. november samlet havde 66 medlemmer fordelt på personligt medlemskaber, husstandsmedlemskaber og institutions- eller virksomhedsmedlemskaber. Sidste år var tallet 62 og året før 66. Min omregning i personer med henholdsvis 1, 2 eller 3 i forhold til de tre medlemskabstyper giver i år 121 mod sidste år 109 og året før 119. Med i regnestykket hører, at vi i oktober uddelte fem gratis medlemskaber for 2018; fire til bygherrer og arkitekter i forbindelse med arkitekturprisen, og et til Hjørring Private Realskole i forbindelse med fyraftensarrangementet sidst i oktober.

Vi har ikke lavet egentlig statistik på udbyttet af de gratis medlemskaber gennem de vel cirka 5 år, det har fundet sted. Men på listen over almindeligt betalende medlemmer kan jeg umiddelbart finde fem – fordelt på alle tre medlemskategorien, der er begyndt som gratister. Om det er godt, kan vel diskuteres; men de, der ikke bider på efter gratisåret, kender i det mindste til foreningen og dens aktivitet.

FREMTIDEN

Organisering af foreningens arbejde

Den nye bestyrelse vil komme til at drøfte organiseringen af arbejdet i foreningen. Som I måske har bemærket på dagsordenen genopstiller Esther Mortensen ikke. Esther har med sin baggrund som landskabsarkitekt så ubetinget været den sagkyndige i bestyrelsen i sager om landskaber og træer. Heldigvis vil Esther stadig gerne være et aktivt medlem og bl.a. bistå i med redigeringen af træhjemmesiden, men bestyrelsen må alligevel revidere sin måde at arbejde med de emner på.

Og når disse drøftelser går i gang, vil formanden også gerne, om andre sider af foreningsarbejdet kunne gøres mere selvkørende – altså uden at formandens hånd behøver være på rattet.

Bevaringsværdige bygninger

Et af de arbejder, vi gerne skulle have sat lidt mere i system er registrering af bygninger med kvaliteter til at blive udpeget som bevaringsværdige. Vi ser i øjeblikket to farbare veje. Den ene er at gennemgå de udpegede kulturmiljøer, idet det først og fremmest er der, kommunen for tiden er indstillet på eventuelt at udpege bevaringsværdige bygninger. Den anden vej er gennem temaer; for eksempel at gennemgå alle nuværende og tidligere præstegårde i kommunen og forsøge at overtale kommunen til på den måde også at finde bygningsværdierne i det åbne land.

Formidling af kulturmiljøer

Vi har også en opgave liggende, der hedder formidling af kulturmiljøer. Det ville være dejligt, hvis vi også kunne få sat lidt fremdrift i det arbejde. Der er udpeget mange bygningskulturelt interessante kulturmiljøer, som det ville være oplagt, at FBL

tog på sig at formidle. Der er adskillige bykvarterer i såvel Hjørring og områdebyerne som kystbyerne foruden enkelte landsbyer.

Planloven

Helt konkret har vi i bestyrelsen behov for at blive klogere på de ændringer af planloven, som er trådt i kraft 1. juni dette år. Det gælder måske også foreningens medlemmer og andre. Derfor er det vores plan i løbet af vinteren at lave et arrangement, hvor ændringerne gennemgås og gerne med særligt blik for betydningen for Hjørring Kommune.

AFSLUTNING

Jeg vil slutte med at nævne, at der i det forgangne år fra medlemmerne har været en opbakning til bestyrelsens arbejde og dispositioner, der opleves som værende større end tidligere. Det gælder fremmødet til arrangementerne og de engagerede samtaler i den forbindelse, og det gælder fremmødet her til generalforsamlingen, hvor mellem 20% og 25% af de mulige personer er til stede.

Det er meget tilfredsstillende at overgive behandlingen af beretningen til en så velbesøgt generalforsamling.